

12. aug. 1830

FAKTA

Dato:

12. aug. 1830

Sidetæl:

Dagbog A, side 63 recto – 66 verso

Dagbogens placering:

Det kgl. Bibliotek NKS 2923, 4°

Omtalte personer:

Carl Friedrich Bøbert

Holger Gustav Collett

Otto Collett

Peter Collett

Julius August Tetens

TRANSSKRPTION

Den 12te Aug

Om Morgnen før endnu de Øvrige vare oppe gik Otto [Collet]¹ og jeg ad Fodstien til Grube Stullen hvor vi efter Aftale fik fat paa een af Arbeiderne der med en Fakkell i Haanden begyndte Vandringen med os ind ad Stullen og efter at vi havde passeret dem og varre komne ind i Gruben der her er lys gik vi igjennem en anden Stul dybere ind og kom saaledes til Schacten hvor man ved Hjælp af en Vinde trækker Malmen op fra Dybet hvor den udtrækkes. Naar man her træder fra den lysse Grube ind til Arbeidere i Mørket, mødes man strax af den utaaleligste Heede, der for en Deel frembringes ved det Baal der brænder for Lysningens Skuld, men for største Deelen dog kommer fra den i Dybden liggende Satz (det er Stedet hvor man for at gjøre Bjerget mørt og skikket til at bearbejde, opstaber en uhyre Masse Træ som antændes og saaledes gennemhæder Bjerget at man ikke er i Stand til •63 verso• at berøre det selv i temelig Afstand fra Baalet [og efter at det er udslukket]. Man bliver her ikke allene incomoderet af den stærke Heede; men Veiret er næsten færdig at forgaae, naar man træder ind fra Gruben hvor der er meget kolt, og Overgangen meget pludselig, fra den reene Luft [overstreget: der], til den af Røg opfyldte Huulning. Der findes nemlig ingen anden Udgang for Røgen en den Aabning hvorigjennem man træder ind, og fra det Øjeblik man er komet inden for Hullet befinder man sig som i en uhyre [overstreget: Huulning] [Skorsteen] hvor Soden allevegne hænger. Fra den Deel af Gruben stiger man ad Stiger dybere ned ind til man kommer til Stedet hvor Malmen vindes. Her er ligeledes [overstreget: endog] [naar] det store Baal er slukket og Malmen sprængt en Ild for at oplyse; og denne i Forening med Bjerget der efter Baalet endnu er saa Heed at man ei tør røre der ved, frembringer den mest utaalelige Heede. I faae Minutter springer Sveden allevegne ud paa enhver der opholder sig og for ikke at forbrænde sine Fødder maae man vel passe paa at staa paa et Bræt, •64 recto• for ikke at berøre Malmen. Arbeiderne der læsse Steenene i de Ballier der optrækkes ere iførte blodt en sort Skjorte og et Par tynde Benklæder, saa at deres Udvortes just ikke er smugt naar man i denne Dragt og sorte i Ansigterne saa dem belyste af den svagt blussende Ild. Det rædselsfulde ved at opholde sig her saa dybt under Jorden forøges undertiden ved Bjergmændenes Fortællinger om de Ulykker der have tildraget sig i deres Grube, man fortalte os saaledes her at der for føietid siden var omkomet een ved Røg, da han havde lagt sig paa et Sted hvor han blev qualtet uden at kunde finde Redning. Vi besaae siden de forskjellige Stuller og Satzer, der ikke bruges, til nogle af disse kan man blodt komme ved at passere over et Slags Broer, der ere anbragte over Dybden og hvor man vilde værre forloren naar man gled ud, da mange [af] Dybderne endog ere aldeles opfyldte af Vand, et maaske undtagen der har bestandig Iis. For ikke at vende tilbage igjennem Stullen valgte vi for

ogsaa at have prøvet det, at klatre op af Gruben •64 verso• ad den Vei som Arbeiderne undertiden betjene sig naar de stige op, og saaledes kom vi med en Smule Møie atter op i Lyset efter at have tilbragte en underholdende Time under Jorden. – Da Klokken imidlertid var bleven saa mange at vi kunde vente at det øvrige Huuspersonale var kommen op gik vi hjem, hvor jeg til min Glæde hørte at Assesoren² skulde reise til Hasselværket og vi saaledes vare befriede for ham i Dag. Omendskjøndt Regnveier besluttede vi os dog til at benytte hans Fraværelse og reise til Skutterud for at bese de der værende Koboldtgruber, hvor Her Bjergmester Bøbert³ havde lovet at viise os om paa det bedste. Student Bendice,⁴ Otto og jeg kørte saaledes afsted Kl 2 og ankom dertil først Kl 5 da den Vei man kører er meget bakket og Veiret desuden gjorde Veien des tungere. Vi toge ind til Bjergmesteren, der endnu beboer den gl: Vaaning under Bjerget, da den nye han har opført endnu ikke er færdig, og blev vel modtagen af denne meget nette Mand, der endnu er ung og ugift.

•65 recto•

Da vi havde udvilet lidet bestege vi de Heste han havde ladet opsadle og tog saaledes Veien op ad Bjerget, der undertiden er meget steil og aldeles ikke skikket til at pasere med større Vogne, da den paa enkelte Steder forekom mig brattere end Kronkleven. Veien er ikke destomindre vel værd at passerer, da den er meget romantisk og vild, man har paa nogle Steder mellem Klipperne vide Udsigter hvilke vi dog ikke ret kunde nyde formedelst det stærke Regnveier og den tykke Taage. Historier om Bjørnene der opholde sig i en Aas $\frac{1}{4}$ Miil fra Skutterud og hvoraf 2 allerede vare skudte, han fortalte ogsaa at Graabeinen undertiden har gjorde stor Skade paa Kreaturerne; vi fik imidlertid ikke nogle af disse Herrer isigte. Da [vi] vare komne paa Ryggen af Aasen, kom vi til de ypperlige Gruber der ere udstragte over Bjerget og til den Ende indelte i den nordre, søndre og mellem Gruberne i enhver af disse Indelinger findes de enkelte Gruber betegnede ved Nummer eller Navn. Da Koeboltværket drives meget stærkt er her ogsaa en stor Virksomhed og en heel Deel Huuse hvoriblandt nogle ret snurige 8 Kantede, ere opførte •65 verso• for at give Arbeiderne Lye om Natten, da en stor Deel af dem ere langveis fra og kun kan gaae hjem om Løverdagen, for da at indfinde sig næste Mandag paa Arbeidet. Vi vare ei saa heldige at komme betids nok for at see det i fuld Gang men overalt saa man Skurene, hvor en stor Deel sidde og hugge Malmen og overalt i Gruberne Stiger Vinder Skubkarre og Værktøi der nok som betydede Virksomhed og Drift; man behøver blodt at sige at de drives med over 600 Mand, foruden den Mængde Heste der ere beskjæftigede med at bringe Malmen til Værket. Med Undtagelse af Stullerne ere Gruberne her allevegne lyse da man forend Her Bøbert blev ansat var af den Mening at Kobalten blodt fantes i Overkanten af Bjerge, imidlertid har han nu ved Forsøg overbeviist sig om at den ligesaavel findes i Dybet, og har han til den Ende indrevet en Stil som skal sættes i Forbindelse med

Gruben og denne da arbeides dybt ned. Da vi vare i den Grube til hvilken Stullen skal lede, kunde vi allerede føle hvorledes Bjerget blev varmt af de Ild der brænte i Stullen og da Bjergmesteren for at undersøge om [hans] Beregninger vilde slaae til havde •66 recto• ladet Bjerget bore, kunne vi da han drog een af de Talle [ud], der vare satte i Hullet for at udholde Vand, see Ilden brænde dybt i Bjerget ja endog høre den knage der. Da vi vare stegne op af denne allerede temmelig dybe Grube og endnu beseet en Deel af de øvrige, førte Bjergmesteren os til et meget smukt Partie hvor man imellem [Fieldene] seer et Kjær der er indesluttet af høie Træer paa den ene Side og har paa den anden en mere aaben Plads hvor en herlig Udsigt af Ringeriget til aabner sig; man kan herfra see Kronkleven, og Biergene høit oppe i Tellemarken; der findes [ved] denne lille Sø endnu et at mærke nemlig en lille Øe, [der] formodentlig fremkomet ved Blomster og Søegræs, bevæger sig svømmende paa den formedelst [overstreget: dens] [sin] Omgivelser næsten sorte Søe. Paa Tilbageveien saa vi Skolebygningen, der ligger paa Toppen af et Fjeld og hvor over 60 Børn underviises; i Nærheden heraf er Kruttaarnet, til Opbevaring af det Krut der hyppig bruges til Sprængningen af Fjeldet. [Da] Regnen vedblev at øsse ned og vi befandt os i en Høide hvor vi vare inde i Skyerne og følgelig fik Væden fra første Haand, saa besluttede vi at tiltræde Tilbageveien •66 verso• og efter at være blevet dygtig vaade ankom vi igjen til Bjergmesterens Bolig, hvorfra vi efter at have spist til Aften tog Veien tilbage til Buskerud. Ved hvor Ankomst fik jeg Brev ifra Moder, det var bleven bragt af Thetens,⁵ der i hvor Fraværelse havde været paa B.; men da han som Fodgjænger havde indeelt sin Tid fortsatte han efter et lidet Ophold igjen Touren til Kongsberg ifølge med Holger Collet⁶ og Stud: Baumann,⁷ der [begge] havde gjort ham Selskab fra Christiania.

¹ Otto Collett.

² Peter Collett.

³ Carl Friedrich Bøbert.

⁴ Uidentificeret.

⁵ Julius August Tetens.

⁶ Holger Gustav Collett.

⁷ Formodentlig Niels Heinrich Gustav Baumann (1808-1884) eller Ludvig Adolph Baumann (1809-1878), sønner af August Christian Baumann (1770-1831), direktør for sølvværket ved Kongsberg.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

for d'ijns Arbeiders den en Natten, de en
for Natt af den en Lagenen fra y Laid den
gaen faren den Laidagen, for de at indfide sig
mede Manden gas Arbeidet. Vi naar vi fere
lige at Laiden betide med for at fere de fere
den unavall for den Laiden, fere en fere
fide y gulle Melnen y unavall i Gubens
Oligen fider y ^{Pistolen} Roudet den med fere
Wirdfonden y Wridt; man fere den
at de fere med den 600 Mand, fere den
Wridt fere den en fere med at fere
Melnen til Roudet. Med den fere af Gubens
den Gubens for alle nigen fere, de man
fere den fere den en fere med af den
ning at fere den fere: fere af
fere, indfide for fere med fere
fere sig en fere fere med fere:
fere, y fere den fere indfide den
fere fere fere fere med fere y
den de fere fere. De ni fere: den
fere til fere fere fere, fere ni
fere fere fere fere den med af
den fere fere: fere y de fere fere for
at fere fere fere fere fere fere

[illegible]

y æfter at vore blinde dygtig maade anden
 ni igge dit. Lynganæstherum dælig, forer jeg nu æfter
 at som helst til æfteren tog Bruden tilbage. til Br.
 Træet. Med jens Andenst fik jeg Bruden i fra Møder
 det var Klamm Brage af Stotens, der efter tre
 novallp første novallpse Bruden de som som det.
 yngre fænte indantl sin tid fællætte som æfter
 at lald Gfald igge hørte til Kongstern, ifølge
 med Stigge laldet y kind. Ræmmand, der ^{hænge} hængte sig
 som Doffeb for Christiania. den 13. dælig. de Affier
 idag igge. Hætte til Tinge gik jeg som til Træbæren
 for jeg malde at fætte, men de som en lald
 lundillegge igge som som laldende som strag til
 fætte, y de som som jeg fænte indantl fik os som
 som laldet laldet, men i ommeget mætte som at
 maade mig til at vife til Bruden for som nu
 lald som begjæret af Mætte som, de som fænte
 fætte fætte fætte: Lynganæstherum stord
 af Lællætte, som lald fætte fætte laldet id mig fætte.
 lald laldet fætte som som de fætte laldet.
 laldet for lald laldet y som fætte laldet id. de.
 laldet at vifætte stord. som laldet som fænte
 med fætte laldet fætte fætte som laldet mig
 af mig af som fætte, at der laldet som